

Вміст «сирого протеїну» в сортах горошку посівного в середньому від 17,3% до 22,7% залежно від ґрунтово-кліматичної зони та року дослідження. Найвищі значення отримали у 2018 р. – 22,5% в зоні Лісостепу та у 2019 р. – 22,7% в зоні Полісся. Нижчий вміст «сирого протеїну» мали у 2019 р. – 21,1% в зоні Лісостепу та у 2018 р. – 17,3% в зоні Полісся. Аналізуючи отримані значення видно, що у зоні Лісостепу вміст «сирого протеїну» вищий ніж в зоні Полісся. Порівняно до 2018 р. у 2020 р. в зоні Лісостепу значення знизилися на 4,9%, тоді як в зоні Полісся навпаки зросли на 25,4%. В Серед-

ньому за роки дослідження вміст «сирого протеїну» становить 21,6% в зоні Лісостепу та 20,6% в зоні Полісся.

В середньому сорти горошку посівного ярого, відповідно до класифікатору показників якості ботанічних таксонів, сорти яких проходять експертизу на придатність до поширення, мають високий (18,0–24,0%) вміст «сирого протеїну».

Отже, за останні роки спостерігається значне підвищення вмісту «сирого протеїну» в зоні Полісся. За якістю сорти горошку посівного ярого високобілкові, що характеризує їх як ціну кормову культуру.

УДК 633.17(477.7)

Третьякова С.О., к. с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
Уманський національний університет садівництва
E-mail: Lanatryakova1983@gmail.com

ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА ФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗЕРНА СОРГО ЗЕРНОВОГО

Сорго є важливою сільськогосподарською культурою, яка посідає третє місце у світі після пшениці та рису. Це основна хлібна культура країн Африки, Індії, Східної Азії та є перспективною для України.

Метою роботи є оцінити та порівняти основні сортові особливості зернового сорго. Встановити основні відмінності в якісних показниках структури і продуктивності зернового сорго сортів вітчизняної та іноземної селекції. У процесі виконання досліджень застосовували лабораторний, польовий, порівняльний, аналітичний, математично-статистичний методи дослідження.

У досліджуваних сортах вітчизняної селекції висота рослин становила 109–134 см, довжина мітелки – 15–17 см. Вищі показники висоти рослин і довжини мітелки 143 і 17 були у сорту 'Лан 59'. Найнижчий за висотою відмічався сорт 'Днепрельстан' – 109 см. За довжиною мітелки найнижчі показники були у сорту 'Краєвид' – 15 см. Висота рослин сорго іноземної селекції коливалася в межах від 75 до 130 см, довжина мітелки – 14–19 см.

В середньому у сортів вітчизняної селекції маса зерна із 1 рослини становила 30,55 г та кількість зерен з однієї рослини – 1444 шт., а в іноземних сортів ці показники були 39,44 та 1313 шт. відповідно. Кількість зерен з однієї рослини залежно від кореляційної залежності вказує на те, що та

має прямий зв'язок сильною дією на формування біологічної врожайності досліджуваних сортів сорго зернового. Коефіцієнт кореляції становить $r=0,92$, коефіцієнт детермінації – $RI=0,8595$. Спираючись на результати кореляційного аналізу, відмічено сильний зв'язок прямої дії між масою зерна з однієї рослини та масою 1000 зерен у досліджуваних сортах зернового сорго вітчизняної селекції, що становить $r=0,98$; $R^2=0,96$.

Результати кореляційного аналізу дозволяють встановити сильний зв'язок прямої дії між кількістю зерен з однієї рослини та врожайністю досліджуваних сортів зернового сорго іноземної селекції, що становить $r=0,73$; $R^2=0,52$.

Показники маси 1000 зерен у сортів вітчизняної селекції коливалися в межах – 24,1–35,9 г, а маса зерна з однієї рослини становила – 22,5–45,2 г, при цьому формувалася біологічна врожайність на рівні 3,24–6,67 т/га. Маса 1000 зерен в середньому по сортах української селекції була в межах 28,57 г, а іноземної – 28,94 г. Серед вітчизняної селекції можна виділи сорт 'Днепрельстан', який характеризується вищими показниками маси і кількості зерен з однієї рослини, масою 1000 зерен та біологічною врожайністю. Найнижчі показники сформовані у сорту 'Краєвид'. Біологічна врожайність зерна в середньому по сортах вітчизняної селекції була в межах – 5,37 т/га, а у іноземної – 5,59 т/га.